

גליון 498
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

בשכנותו של רבי ייסא התגורר איש עני ומסכן, גלמוד היה העני ללא אישה וללא בנים. לימים נחלש וחלה ולא היה מסוגל עוד לעבוד, לא עברו ימים רבים ובביתו לא נמצא לא אוכל וגם לא כסף לתרופות להן נזקק, ביישן היה האיש והתבייש לבקש נדבה ואפילו לספר למישהו על מצבו לא היה מסוגל. אנשי העיר לא שמו לב אליו, איש לא שאל ממה מתפרנס גלמוד זה? איש לא התעניין מדוע נעשה חיזור לאחרונה? סבל העני מחרפת רעב ושתק, מיום ליום הלך מצבו והדרדר עד שלא היה מסוגל אפילו לקום ממיטתו, וגם לקרוא לעזרה הוא כבר לא יכל. באותה שעה ישב רבי ייסא בביתו ולמד תורה כדרכו כל הימים, אך מוטרד היה בלימודו מדוע לא ראיתי את השכן שהוא היום בבית הכנסת, הרי זה ימים רבים שהוא נראה כה עצוב וחיזור גם רוה מאוד, אולי אין לו מה לאכול, אמנם מעולם לא ביקש שום דבר ולא התאונן, אך אולי בכל זאת ואולי אפילו חולה הוא? קם רבי ייסא מתלמודו הלך לביתו של העני והקיש בדלת, כשאיש לא ענה פתח ונכנס לחדר, וראה והנה העני לבד בבית שוכב על מיטתו כמעט ללא הכרה, רבי ייסא היה חכם גדול וגם ידע היה לו בחכמת הרפואה, רץ לביתו והביא תרופות וגם טפסף טיפות של מיץ פירות לפיו של החולה כדי לחזקו מעט וייתב לו, אחרי שהתאושש קצת, הודה החולה לרבי ייסא ואמר, כמעט לא הייתי עוד בחיים, ורק בזכותך החזיר הקב"ה את נשמתו לגופי. הודיע רבי ייסא לכל השכנים על מצבו של העני החולה, ומאותו יום והלאה השגיחו עליו ודאגו לטפל בו ולהבריאו ולתת לו פרנסה בכבוד.

(על פי ספר הזוהר הקדוש)

פרשת השבוע

ראית הנרות מביא שמחה

שמעתי מדו"ז הקדוש מטשארטקוב זי"ע שסיפר בשם אא"ז הקדוש מאפטא זי"ע שפעם בא לפניו איש אחד שהיה חולה במחלת מרה השחורה ר"ל, וציוה לו שישתכל בנרות חנוכה בשעה שדולקים, ולמחרת כשקם האיש משנתו היה לאיש אחר בריא ושמח, והענין בזה משום שטבע האור הגשמי הפשוט הוא להעליז דעתו של האדם, וכשהאור ההוא הוא ג"כ אור רוחני, אור של מצוה, בוודאי הוא פועל לשמח את לב האדם בכל הענינים, ובפרט בנר חנוכה שהמצווה הזו נתחדשה לנו בגלות כוחה גדולה ביותר.

(בינת ישראל)

ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים פעם בא יהודי אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א לבקש רפואה לאשתו, שקיבלה "שושנה" ברגלה, שאל אותה הרבי אם נשאר להם שמן של נרות החנוכה משנה שעברה, שאל היהודי מה שייך השמן לשושנה, ענה לו הצדיק, כתוב בשיר "מעוז צור ישועתי" ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים, לך הביתה ושים קצת שמן שנשאר מחנוכה על השושנה והרפואה תבוא מזה.

ויאסור אותו לעיניהם

מסופר: כאשר הגיעו הפליטים לארץ ישראל לאחר השואה ומלחמת העולם השנייה, אמר להם הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א, בשעה שסעדו סעודות השבת על שולחנו. שכשם שנאמר בפסוק "ויאסור אותו לעיניהם", שיוסף הצדיק שם את שמעון אחיו בבית הסוהר, רק לעיניהם של אחיו, רק בצורה מדומה, אולם לאמיתו של דבר, כאשר אחיו לא ראו, הוציא אותו מבית הסוהר. כמו כן, כל מה שאירע לעם ישראל בשנות המלחמה, לעתיד יראו הכל שזה היה רק לעיניהם.

הורידו לאיש מנחה (מ"ג - י"א) כשהיה הרה"ק "בעל התניא" זיע"א נתון בבית האסורים. הרשו השלטונות לאחד מחסידיו לספק לו אוכל כשר מבחוץ. פעם אחת מצא החסיד בכלים הריקים שהוחרו אליו פתק בכתב ידו של הרבי, ועליו המילים "אומרים צדקתך צדק במנחה". הבין החסיד שבשביל להוכיח לשלטונות את צדקתו של רבו, יש צורך לתת מנחה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:48

זמני כניסת השבת

ירושלים: 3:59 ת"א: 4:13

פרשת מקץ-חנוכה

נר החנוכה שהציל את היהודי ממוות בטוח

סיפור זה התרחש בחג החנוכה, שהיה חורפי וסוער. הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוב' הדליק את הנר הראשון בחנוכה. החסידים התגודדו סביבו והביטו בהתפעלות בשלהבת הקטנה, והאזינו בהתלהבות לברכות שבירך הצדיק. אולם, אך סיים הרבי את אמירת "הנרות הללו", החלה השלהבת הקטנה לרקד בעצבנות גדלה מרגע לרגע, ולפתע נעלמה, כאילו נלקחה על ידי כוח עליון. תלמידיו וחסידיו של רבי ברוך הוכו בתדהמה. הם הביטו על רבם וציפו לראות כיצד יגיב הרבי לנוכח תופעה מוזרה זו. אך הרבי עמד ללא ניע, שקוע בהרהורים, כאילו חיפש אף הוא את הסיבה לתופעה. כשהשמש ביקש לשוב ולהדליק את הנר רמו לו רבי ברוך שלא לעשות כן. לאחר כמה דקות של המתנה מתוחה אורו פניו של רבי ברוך. הוא החל לשיר את הפזמון "מעוז צור" וחסידיו הצטרפו אליו ופצחו בשירה אדירה. "הבה נשב ליד השולחן ונחוג את חג החנוכה כמו שצריך" - אמר רבי ברוך לחסידיו - "נר החנוכה ישוב אלינו, אחרי שיסיים שליחות חשובה, שהוטלה עליו על ידי בורא העולם".

אמונתם של חסידיו היתה איתנה והם לא הרהרו לרגע אחר דבריו הקדושים. הם הסבו אל השולחן הארוך כדי להשתתף במסיבת חנוכה בחברת רבם, תוך צפייה מתוחה שיוודע להם מה היתה הסיבה להיעלמו של נר החנוכה. רבי ברוך ביקשם להתאזר בסבלנות באשר עוד באותו לילה יודע להם הסוד וישמעו את הסיפור המלא. כך שרו החסידים נגונים לכבוד החג, האזינו לחידושי התורה העמוקים שהשמיע רבם, וחגגו את ליל חנוכה הראשון בשמחה והתלהבות, כפי שהיו נחוגים כל המועדים בחצרו של רבי ברוך.

היה זה שעת חצות כאשר אחד החסידים שישב בקירבת החלון, קרא לפתע: "רבי, רבי, ראה! נר החנוכה חזר!" כל הנוכחים הרבים קמו על רגליהם והביטו בפליאה באור הקטנטן שריצד שוב במקומו, ממנו נעלם לפני כן. הנר האיר שוב באור יקרות, כאילו נשא את בשורת חג החנוכה מסוף העולם ועד סופו. רבי ברוך אמר לחסידים הנרגשים לחכות עוד כמה דקות ומיד יודע להם מה בדיוק קרה לנר החנוכה, מדוע הוא נעלם וכיצד לפתע שב. תוך רגעים ספורים נשמע רעש גובר והולך של עגלה רתומה לסוס עד שהעגלה נעצרה ליד ביתו של רבי ברוך. עד מהרה נפתחה הדלת ואחד החסידים הקרובים והמסתורים ביותר של רבי ברוך, שהתגורר בעיירה קטנה למרגלות ההרים, נכנס אל בית-המדרש. בגדיו של האיש היו פרועים ועל פניו היתה הבעת אימים, כאילו עבר חוויה קשה ביותר. בניגוד בולט למראהו החיצוני הקודר, זהרו עיניו של האיש והוא כולו אמר אושר ושלווה רוחנית כאשר התכופף, כדי לנשק את ידו המושטת של רבי ברוך. הרבי לחץ את ידי האורח בברכת "שלום עליכם" וביקש ממנו להתפלל ערבית ולהצטרף אל השולחן לאחר שידליק נר ראשון של חנוכה. כך אכן עשה החסיד, ולבסוף התיישב ליד השולחן ופתח בסיפורו, כשכל החסידים מטים אוזן:

"לפני ימים אחדים פתחתי במסע כדי להגיע לכאן ולחגוג את חג החנוכה במחיצתו של רבינו" פתח החסיד ואמר. "לפי החשבון הייתי צריך להגיע לכאן יום אחד לפני נר ראשון של חנוכה. הייתי מאושר לעצם המחשבה שעוד מעט אהיה כאן וציפייה זו מילאה את לבי חום והתרגשות, עד שלא הרגשתי את הקור העז, את הגשם המזרוף ואת הרוח הסוערת. כנראה שהייתי צריך להתאכסן בפונדק דרכים, לפחות ללינת לילה, ולחכות שמוז האוויר ישתפר קמעה. אולם הייתי חסר-סבלנות וכבר רציתי להיות פה בכל מחיר. חשבתי שאם אמשך לנסוע ללא הרף, גם בשעות הלילה, אוכל להגיע לכאן יום אחד לפני הזמן המשוער מראש. החלטתי ליטול סיכון ולהמשיך במסע גם בלילה, כדי להקדים ולהגיע לכאן". "זו הייתה טעות גדולה" אמר רבי ברוך לחסיד. "אסור להסתכן בצורה כזו".

"אכן, רבי, עד מהרה נאלצתי להודות בעצמי בטעות החמורה שטעיתי. כאשר עברתי קטע ביער, שהיה חשוך ועבות במיוחד, שמעתי לפתע איוושה מוזרה ולפני שידעתי מה מתרחש, תפסו אותי ידיים שרירות, הפילו אותי מהעגלה וערכו חיפוש מדוקדק בחפציי. "מיד התברר לי כי נפלתי קרבן לכנופיה של שודדי-דרכים, שחשבו שאני סוחר עשיר במסע עסקים דחוף, הנושא בכיסו סכום כסף ענק. "כשלא מצאו אצלי את האוצרות שקיוו למצוא, דחפו והיכו אותי ולבסוף החליטו לקחת אותי אל ראש הכנופיה שלהם, שיצליח - כך הם קיוו - להוציא ממנו את "סודותי" והעיקר, את רכושי המוחבא. "שני שודדים מזויינים התיישבו לידי בעגלה, ואילו שלישי נטל לידי את המושכות. הם נסעו זמן רב ובסופו של דבר נעצרה העגלה במקום כלשהו, שהיה מוסתר בסבך העצים וכפי הנראה שימש מקום מיסתור עבור הכנופיה.

"הורידו אותי מהעגלה והביאו אותי בפני ראש הבריונים, פרא-אדם אכזרי, שחקר אותי על אודות העסק הדחוף, שבגללו העזתי לעבור את היער העבות, לבדי באישון לילה. בעיקר עניין אותו, כמוכן, לדעת, היכן אני מחזיק את כספי. שוב ושוב ניסיתי לשכנע אותו כי אני אומר את האמת ורק את האמת, אולם הכל היה לשוא. ה' היה בעוזי וכך הצלחתי להחזיק מעמד בעינויים הקשים שהיו מנת חלקי בשעות הבאות. גבי היה זב דם מהמכות שספגתי, כאשר השודדים כלאו אותי בתוך מרתף לאחר שלא סיפקתי את סקרנותם ולא יכולתי לתת להם תשובה אחרת מזו שנחתי כבר קודם לכן. איכשהו הרגשתי כי זהו העונש המגיע לי על הצעד הפזיז שעשיתי. "שהייתי באותו מרתף במשך כל הלילה וכן ביום לאחר-מכן. השמש כבר עמדה לשקוע, כאשר ראש הבריונים נכנס והעיר אותי בגסות. שוב הוא ניסה לחקור אותי ושוב הסברתי לו את אשר אמרתי אינספור פעמים קודם לכן. ניסיתי לתאר באוזניו את התענוג הרוחני הגדול שנופל בחלקו של מי שעושה את החג במחיצת רבו וכן את קשר האמונה והאימון ההדדי, הקושר אותנו, חסידים, כחבורה אחת. כאשר סיימתי לדבר, ראיתי כי ראש השודדים שקוע בהרהורים. לאחר דקות מספר הוא קם לפתע, הביט היישר לתוך עיני ואמר: "אנחנו נבדוק ונראה אם הסיפור שלך אכן נכון ואם אמנם יש לך אמונה בלתי מעורערת בה וברבי שלך.

צַיִן וְנִמְשָׁל

כל מי שקנה לו דברי תורה קנה לו בית בעוה"ב הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א מסביר במשל את היחס האמיתי שבין העולם הזה לעולם הבא. מעשה בעשיר אחד שהזמין אליו אדריכל אמן ואמר לו, רצוני לבנות בית נאה והדור והנני מבקש שתתכנן לי את צורתו של הבית, בעיקר שים לב לטרקלין שיהא גדול ונאה ביותר, אולם גם בפרוודור אל תזלזל, רצוני שגם הוא יהיה גדול ומרווח. הלך האדריכל ובדק את המקום שעליו אמר העשיר להקים את הבית ואמר לו, בדקתי את המקום ומדדתיו יפה, וראיתי שגם לזה וגם לזה לא יספיק המקום, אם רצונך בטרקלין גדול, יש הכרח להקטין את הפרוודור, שכן ככל שנגדיל את הפרוודור כן יצטמצם המקום שישאר לנו בשביל הטרקלין, הברירה בידך ויכול אתה להחליט לכאן או לכאן, אולם לו לעצתי תשמע, היית לוקח מהפרוודור ומוסיף לטרקלין כדי שנוכל לעשותו גדול ומרווח ונאה כדבעי, וכך גם מנהגן של הבריות בבנין הבתים, עושים טרקלין גדול ונאה, ואילו הפרוודור חשיבותו פחותה. אם תעשה ההיפך סופך להיות צחוק בעיני הבריות, שיאמרו ראו מה עשה פלוני, את הטרקלין אשר בו יושבים בדרך קבע ומקבלים בו אורחים, עשהו קטן וצר. ואילו את הפרוודור שאינו משמש אלא מעבר ארעי עשהו גדול ומרווח.

הנמשל: בזמן שאנו שוהים כאן בעולם הזה, אנו בונים ומקימים לעצמנו את הטרקלין שבעולם הבא, כדברי חז"ל (במדרש משלי) ללמדך שכל מי שקנה לו דברי תורה קנה לו בית בעוה"ב. ומה אנו עושים? אנו עומדים וטורחים להגדיל ולשפר וליפות את הפרוודור, ע"י כך אנו מצמצמים במו ידינו את ביתנו האמיתי, את הטרקלין שהוא הדירה הנצחית שלנו, כלום אין זה מעשה שטות.

הרי אתה יודע שהיער הזה שורץ סכנות מכל הסוגים. אפילו האנשים שלי פוחדים לעבור בו לבד ועושים את דרכם בו בקבוצות. יש כאן זאבים רעבים ושאר חיות טרף למיניהם. אנחנו נשחרר אותך, נחזיר לך כל מה שלקחנו ממך ותלך לדרכך לחיים ולשלום. יש לך סיכויים שווים להיטרף על ידי חיות או ליפול לאחד הבורות ולמצוא את מותך שם. כמעט שאין לך סיכוי לצאת מכאן בחיים. האם אתה מוכן לנסות את מזלך? "נחרדתי למחשבה לעבור ביער לבדי, בהיותי מודע לכל הסכנות שראש השודדים תיאר באוזני בצורה כה מושלמת. אולם, חשבתי לעצמי כי ה' חנון ורחום ובוודאי ישמור את דרכי.

הסתכלתי לתוך עיניו של רב השודדים ואמרתי לו, כי בעזרת השם אני אעשה כפי מה שהוא אומר ומקווה לצאת מזה בשלום. שוב ננעצו בי העיניים, כאילו ניסו לחדור למעמקי נפשי ולאחר מכן אמר לי השודד: "אם תגיע בשלום לפרברי עירו של רבך, זרוק את הממחטה שלך לתוך התעלה שמאחורי תמרור הדרך העומד שם. אנשי יהיו שם כדי למצוא ולהביא אלי את הממחטה. אם אכן יביאו אותה, זה יהיה לי האות שהצלחת לצאת מן היער בשלום. במקרה כזה אפרק את הכנופיה שלי ואחזור בתשובה".

"שמחה גדולה מצד אחד, על האפשרות לקדש שם שמים שנפלה בחלקי, ופחד גדול ממה שמצפה לי בשעות הקרובות – היו הרגשות שאפפו אותי כאשר עליתי על העגלה שהוחרה לי ועזבתי את מקום מחבואם של השודדים. הלילה היה חשוך ומכל הצדדים נשמעה יללת הזאבים שהריחו כנראה, כי טרף קל מחכה להם. הסוס שמשך בעגלתי עמד מלכת, הואיל ולא יכול היה לראות אף שביל ביער העבות. אולם לפתע פתאום נראתה לפני העגלה שלהבת קטנה, דיקיקה, וככל שהיא התקדמה, הלך הסוס בעקבותיה וכך עברנו בהשקט וביטחה את קטעי היער הבלחי חדירים ביותר, כשהלהבת צועדת לפנינו, כאילו היתה נר חנוכה שנשלח במיוחד על ידי ה' כדי להדריך אותי בשלום עד בואי אל הבית הזה. חיות רעות התגודדו סביבנו, מוכנות כל רגע להסתער על הסוס ועלי, אולם ברגע שהבחינו בשלהבת, נסוגו ונעלמו כלעומת שבאו. כאילו נפתח שביל במעבה היער ואני עברתי בו, כמו בני ישראל בשעתם שעברו בתוך הים ביבשה, עברתי כשאני אומר פרקי תהילים ומודה לה' על חסדיו שלא תמו.

"כך המשכתי בדרכי עד שהגעתי אל התמרור שהזכיר ראש השודדים ואשר סימן לי כי הגעתי אל העיר של רבינו. שמתי את הממחטה שלי במקום שאמר השודד, ובכך אותתי לו כי קיימתי את חלקי בהסכם והגעתי בשלום למחוז חפצי. מי ייתן ויחזרו השודדים למוטב, יכפרו על עוונותיהם ויתמו חטאים מן הארץ". האיש סיים את סיפורו וכל העיניים הופנו שוב אל השלהבת הקטנה של נר החנוכה שעמדה לדעוך, לאחר שסיימה את תפקידה.

צ'ין אדם לחברו

נקיון הכפיים של רבה של ירושלים מסופר על אשה עשירה ממדינת הונגריה שהיתה חשוכת בנים שנים רבות, באה האשה אל רב העיר בה היא התגוררה, ובידה סכום של ארבע מאות זהובים, וביקשה לשלוח אותם כדורון לאחד הצדיקים שיתפלל עבורה שתיפקד בזרע של קיימא. הציע הרב לשלוח את הכסף להגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א רבה של ירושלים עיה"ק ת"ו. מסרה האשה את הכסף, והרב שלח את הסכום לרבי יוסף חיים. כעבור כמה שבועות בא בעל האשה אל הרב בתרעומת, על כך שהסכים לקבל סכום גדול כזה מאשתו בלא ידיעתו, הרב הצטדק ואמר, שהיה בטוח שהאשה עשתה זאת מידיעת בעלה, אולם העשיר תבע שהרב ידרוש שיוחזר הכסף מירושלים. לרב לא היה נעים לעשות כן, לכן הציע לבעל שהוא ישלם את כל הסכום מכיסו הפרטי בתשלומים. עוד הם מדברים ומסכמים את הענין, נכנס הדוור לבית הרב והביא לו מכתב באחריות שהגיע מירושלים, העיף הרב מבט לכתובת השולח ומה נדהם לקרוא הרב יוסף חיים זונענפעלד מירושלים, פתח את המכתב ומצא את הסכום בסך ארבע מאות זהובים ששלח לר' יוסף חיים זונענפעלד, הבעל התרגש וביקש לשמוע מה כותב רבה של ירושלים? נענה הרב והקריא לפניו

את המכתב: "קיבלתי את מכתבו בצירוף הכסף, אולם מכיון שמעלת כבודו כותב שאשה מסרה לו זאת, חוששני אולי עשתה זאת מבלי רשות בעלה, (ראה מסכת בבא קמא קי"ט) לכן הנני משיב לו חזרה את הכסף, ואבקשו למסור כל הסך תיכף ומיד לאשה, אולם כמובן לא מיעטתי בשביל כך למלא את בקשתה בדבר התפילות, ויהי רצון שיתקבלו התפילות ויזכו לישועה בקרוב." עיני הרב והבעל זלגו דמעות מרוב התרגשות, ובו במקום שלח חזרה את הכסף לרבה של ירושלים.

להימנע ממחלוקת

פעם סיפרו להגה"ק רבי יוסף יוזל הסבא מנוהברדוק זיע"א שעשיר מוקיר תורה הגר בגרמניה ציוה לפני מותו למסור את הבנין לישיבת נוהברדוק. ר' יוסף יוזל הזדרז ונסע במיוחד לגרמניה. באמצע הדרך נודע לו שגם משיבה אחרת נוסעים לאותו מקום כדי לקבל את הבנין. התעמק רבי יוסף יוזל בענין והבין שעלולה לפרוץ מענין זה מריבה. לכן החליט שהוא מוותר על זכותו. ר' יוסף יוזל אפילו לא ניסה להגיע למקום ולברר את הענין, הוא חזר לביתו ולא היה מעוניין לשמוע שוב על ענין זה.

תילולא דצדקיא

יום ראשון א' טבת
הגה"ק רבי יאיר חיים בכרך ב"ר משה שמשון (חיות יאיר - תע"ד)
הרה"ק רבי שאול אוקער מטבריה ב"ר צבי הירש (תרי"ג)
יום שני ב' טבת
הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר שמחה בונים מפרשיסחא (תקפ"ט)
הרה"ק רבי יעקב כולי ב"ר משה שלמה זלמן (חתן האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש - תרי"ז)
הרה"ק רבי יעקב צבי ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרמ"ט)
יום שלישי ג' טבת
הרה"ק רבי אליעזר זאב מבאטשעטש ב"ר חיים (תרי"ב)
הרה"ק רבי אברהם ב"ר יהודה צבי מסטרעטין (תרכ"ה)
יום רביעי ד' טבת
הרה"ק רבי גרשון חנוך העניך ב"ר יעקב מראדוין (בעל התכלת - תרנ"א)
יום חמישי ה' טבת
הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ב"ר צבי בן הבעש"ט הקדוש (תקפ"ט)
הרה"ק רבי אברהם אלחנן מפלאנטש ב"ר יהודה (תלמיד ה"חווה" - ברכת אברהם - תקצ"ה)
יום שישי ו' טבת
הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ב"ר חיים מצאנו (תרנ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף חיים על המעשים.

המפסיק ממשנתו (י')

א) אם יכול לדחות עשיית המצוה עד סוף זמן הלימוד, לא יפסיק לעשותה בתוך זמן הלימוד. (כבוד התורה, עמודים מ'-מ"א, סעיף ז')

ב) אם המצוה העוברת יכולה להעשות על ידי אחרים, שאף הם לומדים באותו הזמן, מכל מקום יניח להם לעשותה, ואל יבטל מלימודו. (שו"ת שבט הקהתי, חלק א', סימן רס"ח)

ג) ישתדל ללמוד במקום שלא יפסיקוהו ממשנתו. (עיין פסחים דף קי"ב ע"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ ומכל החברות

052-7655-222

לע"נ הרה"ק רבי יעקב כולי

ב"ר משה שלמה זלמן זיע"א

חתן אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א

נלב"ע ב' טבת תנצב"ה